

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרן הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים

ליום 30 בספטמבר, 2019

בלתי מבוקרים

עתודות קרו פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

קרו הפנסיה עתודות

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר, 2019

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

דף

2

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר

3

דוחות על המצב הכספי

4

דוחות הכנסות והוצאות

5

דוחות על התנועה בקרו הפנסיה

6-13

באורים לדוחות הכספיים ביניים

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של קרן הפנסיה עתודות

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה עתודות המנוהלת על ידי עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - הקרן), הכולל את הדוח על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר, 2019 ואת הדוחות על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד (להלן - הנחיות הממונה) ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכ"ד - 1964 (להלן-התקנות). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

פסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 5 ג' בדבר אופן הטיפול וההצגה של כרית הביטחון במאזן האקטוארי של הקרן וזאת עד לקביעת אופן מדידתה, כמו כן, מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 7 בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר 2018	ליום 30 בספטמבר		
	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
203,608	246,657	217,169	רכוש שוטף
218	179	405	מזומנים ושווי מזומנים
103,386	79,380	85,216	חייבים אחרים ויתרות חובה
307,212	326,216	302,790	סיוע ממשלתי ישיר
			סך הכל רכוש שוטף
4,813,930	4,944,443	5,530,976	השקעות
4,159,394	4,220,745	4,644,497	ניירות ערך שאינם סחירים
770,200	801,409	800,661	ניירות ערך סחירים
			פקדונות והלוואות
9,743,524	9,966,597	10,976,134	סך הכל השקעות
10,050,736	10,292,813	11,278,924	סך הכל נכסים
22,340	10,763	6,462	התחייבויות
			זכאים ויתרות זכות
4,129,386	4,120,721	4,931,375	התחייבויות פנסיוניות
6,418,583	6,768,363	7,641,339	זכויות שנצברו:
1,821,512	1,820,006	2,211,541	לפנסיונרים
12,369,481	12,709,090	14,784,255	למבוטחים פעילים
			למבוטחים לא פעילים
1,924,753	2,096,322	2,235,488	זכויות שיצברו בעתיד:
(1,270,418)	(1,314,380)	(1,281,153)	התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד ובגין הוצאות ניהול בניכוי:
(424,715)	(463,652)	(568,340)	ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד
3,901	10,962	5,559	ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן צפויה לרכוש לאחר מועד המאזן
233,521	329,252	391,554	ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין החישוב החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"
12,603,002	13,038,342	15,175,809	
(1,960,898)	(1,977,026)	(2,185,501)	סיוע ממשלתי ישיר:
10,642,104	11,061,316	12,990,308	ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן
(613,708)	(779,266)	(1,717,846)	גרעון אקטוארי *
10,028,396	10,282,050	11,272,462	סך ההתחייבויות הפנסיוניות
10,050,736	10,292,813	11,278,924	סך הכל התחייבויות

21 בנובמבר, 2019

מנשה מאירי
מנהל כספים

שלום בן עיון
מנהל כללי

דורון סט
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים

(* ראה באור 5 ג' הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
קרן הפנסיה עתודות

דוחות הכנסות והוצאות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר					
			בלתי מבוקר		
			אלפי ש"ח		
6,957	348	986	5,274	(3,930)	הכנסות (הפסדים) ממזומנים ושווי מזומנים
					מהשקעות:
(806)	77,370	259,781	82,699	714,382	בניירות ערך שאינם סחירים
(20,931)	91,745	142,390	145,398	510,614	בניירות ערך סחירים
(11,093)	7,178	12,878	8,903	66,076	בפקדונות והלוואות
(32,830)	176,293	415,049	237,000	1,291,072	
(25,873)	176,641	416,035	242,274	1,287,142	סך כל ההכנסות (הפסדים) מהשקעות
103,386	27,985	30,251	79,380	85,216	סיוע ממשלתי ישיר
77,513	204,626	446,286	321,654	1,372,358	סך הכל ההכנסות
					הוצאות
42,835	10,244	11,111	30,585	33,711	דמי ניהול לחברה מנהלת
75	25	-	75	30	הוצאות אחרות
42,910	10,269	11,111	30,660	33,741	סך כל ההוצאות
34,603	194,357	435,175	290,994	1,338,617	עודף הכנסות - מועבר לדוחות תנועה בקרן הפנסיה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
	2018	2018	2019	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח					
10,084,296	10,115,557	10,868,480	10,084,296	10,028,396	יתרת הקרן לתחילת השנה
תוספות לקרן					
227,462	44,973	48,075	140,399	139,619	דמי גמולים ממעסיקים, מעובדים ומעצמאיים עודף הכנסות מועבר מדוחות הכנסות והוצאות סך הכל תוספות לקרן
34,603	194,356	435,175	290,994	1,338,617	
262,065	239,329	483,250	431,393	1,478,236	
בניכוי תשלומים לעמיתים ולאחרים					
275,143	70,053	76,099	204,344	223,025	תשלומי פנסיה לפנסיונרים פדיונות סך הכל תשלומים לעמיתים
42,822	2,783	3,169	29,295	11,145	
317,965	72,836	79,268	233,639	234,170	
10,028,396	10,282,050	11,272,462	10,282,050	11,272,462	סך הנכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

הבאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

באור 1: - כללי

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2019 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים של קרן הפנסיה ליום 31 בדצמבר, 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים

הדוחות הכספיים ביניים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן לא מונה מנהל מיוחד ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ב. פרטים על שיעורי השינוי שחלו בממדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר של ארצות הברית

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב %	המדד הידוע %	
		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום:
(7.10)	0.50	30 בספטמבר, 2019
4.62	1.10	30 בספטמבר, 2018
		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:
(2.36)	(0.7)	30 בספטמבר, 2019
(0.63)	0.20	30 בספטמבר, 2018
8.10	1.20	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים

א. נכסים לפי קבוצות עמיתים

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים	
ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)			
217,169	185,637	31,532	מזומנים ושווי מזומנים
405	405	-	חייבים ויתרות חובה
85,216	80,118	5,098	סיוע ממשלתי ישיר
5,530,976	4,750,879	780,097	ניירות ערך שאינם סחירים
4,644,497	3,941,993	702,504	ניירות ערך סחירים
800,661	701,050	99,611	פקדונות והלוואות
11,278,924	9,660,082	1,618,842	סך הכל נכסים
-	(31,104)	31,104	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
11,278,924	9,628,978	1,649,946	התחייבויות שוטפות
(6,462)	(5,788)	(674)	
11,272,462	9,623,190	1,649,272	
ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)			
246,657	213,909	32,748	מזומנים ושווי מזומנים
179	179	-	חייבים ויתרות חובה
79,380	74,735	4,645	סיוע ממשלתי ישיר
4,944,443	4,257,042	687,401	ניירות ערך שאינם סחירים
4,220,745	3,603,211	617,534	ניירות ערך סחירים
801,409	701,743	99,666	פקדונות והלוואות
10,292,813	8,850,819	1,441,994	סך הכל נכסים
-	(34,616)	34,616	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
10,292,813	8,816,203	1,476,610	התחייבויות שוטפות
(10,763)	(9,247)	(1,516)	
10,282,050	8,806,956	1,475,094	
ליום 31 בדצמבר, 2018 (מבוקר)			
203,608	156,704	46,904	מזומנים ושווי מזומנים
218	218	-	חייבים ויתרות חובה
103,386	97,250	6,136	סיוע ממשלתי ישיר בגין השנה הנוכחית
4,813,930	4,147,692	666,238	ניירות ערך שאינם סחירים
4,159,394	3,541,261	618,133	ניירות ערך סחירים
770,200	672,643	97,557	פיקדונות והלוואות
10,050,736	8,615,768	1,434,968	סך הכל נכסים
-	(16,979)	16,979	יתרה בין סוגי ההתחייבויות
10,050,736	8,598,789	1,451,947	התחייבויות שוטפות
(22,340)	(19,332)	(3,008)	
10,028,396	8,579,457	1,448,939	

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים		
סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
ליום 30 בספטמבר, 2019 (בלתי מבוקר)		
זכויות שנצברו:		
4,931,375	4,482,650	448,725
7,641,339	6,364,145	1,277,194
2,211,541	1,827,264	384,277
<u>14,784,255</u>	<u>12,674,059</u>	<u>2,110,196</u>
לפנסיונרים		
למבוטחים פעילים		
למבוטחים לא פעילים		
זכויות שיצברו בעתיד:		
2,235,488	1,803,538	431,950
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד בניכוי:		
(1,281,153)	(1,008,119)	(273,034)
(568,340)	(428,980)	(139,360)
5,559	4,572	987
<u>391,554</u>	<u>371,011</u>	<u>20,543</u>
<u>15,175,809</u>	<u>13,045,070</u>	<u>2,130,739</u>
סיוע ממשלתי ישיר:		
(2,185,501)	(2,036,029)	(149,472)
12,990,308	11,009,041	1,981,267
(1,717,846)	(1,385,851)	(331,995)
11,272,462	9,623,190	1,649,272
6,462	5,788	674
<u>11,278,924</u>	<u>9,628,978</u>	<u>1,649,946</u>
גירעון אקטוארי *		
סך הכל התחייבויות פנסיוניות זכאים ויתרות זכות		
ליום 30 בספטמבר, 2018 (בלתי מבוקר)		
זכויות שנצברו:		
4,120,721	3,750,644	370,077
6,768,363	5,677,444	1,090,919
1,820,006	1,513,636	306,370
<u>12,709,090</u>	<u>10,941,724</u>	<u>1,767,366</u>
לפנסיונרים		
למבוטחים פעילים		
למבוטחים לא פעילים		
זכויות שיצברו בעתיד:		
2,096,322	1,695,432	400,890
התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד בניכוי:		
(1,314,380)	(1,033,821)	(280,559)
(463,652)	(348,603)	(115,049)
10,962	9,340	1,622
<u>329,252</u>	<u>322,348</u>	<u>6,904</u>
<u>13,038,342</u>	<u>11,264,072</u>	<u>1,774,270</u>
סיוע ממשלתי ישיר:		
(1,977,026)	(1,831,054)	(145,972)
11,061,316	9,433,018	1,628,298
(779,266)	(626,062)	(153,204)
10,282,050	8,806,956	1,475,094
10,763	9,247	1,516
<u>10,292,813</u>	<u>8,816,203</u>	<u>1,476,610</u>
גירעון אקטוארי		
סך הכל התחייבויות פנסיוניות זכאים ויתרות זכות		

(* ראה באור 5 ג' ו-5 ב')

באור 3 - נכסים והתחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

ב. התחייבויות לפי קבוצות עמיתים (המשך)

סך הכל	עמיתים ותיקים אלפי ש"ח	עמיתי תקופת הביניים
4,129,386	3,755,761	373,625
6,418,583	5,371,453	1,047,130
1,821,512	1,524,975	296,537
<u>12,369,481</u>	<u>10,652,189</u>	<u>1,717,292</u>
1,924,753	1,549,490	375,263
(1,270,418)	(996,701)	(273,717)
(424,715)	(323,959)	(100,756)
3,901	3,156	745
<u>233,521</u>	<u>231,986</u>	<u>1,535</u>
12,603,002	10,884,175	1,718,827
(1,960,898)	(1,816,759)	(144,139)
10,642,104	9,067,416	1,574,688
(613,708)	(487,959)	(125,749)
10,028,396	8,579,457	1,448,939
22,340	19,332	3,008
<u>10,050,736</u>	<u>8,598,789</u>	<u>1,451,947</u>

ליום 31 בדצמבר, 2018 (מבוקר)

זכויות שנצברו:

לפנסיונרים

למבוטחים פעילים

למבוטחים לא פעילים

זכויות שייצברו בעתיד:

התחייבויות בגין דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד

בניכוי:

ערך נוכחי של דמי גמולים הצפויים להתקבל בקרן בעתיד

ערך נוכחי של הסבסוד באמצעות אג"ח מיועדות מסוג "ערד" שהקרן

צפוייה לרכוש לאחר מועד המאזן

ההפרש באומדן השווי ההוגן בין החישוב האקטוארי לבין החישוב

החשבונאי בהתאמת שיערוך אג"ח מיועדות מסוג "מירון" ו"ערד"

סיוע ממשלתי ישיר:

ערך נוכחי של הכנסות עתידיות הצפויות

מתשלומי הסיוע הממשלתי הישיר לקרן

גירעון אקטוארי *

סך-הכל התחייבויות פנסיוניות

זכאים ויתרות זכות

(* ראה ביאור ג' ו-5 ב')

באור 4 - התחייבויות פנסיוניות

א. חישוב ההתחייבויות הפנסיוניות נערך על-ידי האקטואר הממונה של הקרן מר אלן פפרמן. החישוב בוצע באופן עקבי לחישוב ליום 31 בדצמבר, 2018. נתוני ההתחייבות הפנסיונית תואמים את החישוב האקטוארי ביום 16 ביולי, 2019 פרסמה רשות שוק ההון טיוטת הוראות בדבר - "תיקון הוראות החוזר המאוחד - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" (להלן - טיוטת ההוראות). חברות מנהלות של קרנות פנסיה, הפועלות במתכונת של ביטוח הדדי, נדרשות לחשב מעת לעת את המאזן האקטוארי של הקרנות שבניהולן, ולקבוע בהתאם את המקדמים הכלולים בתקנונים שלהן. בחישוב כאמור, על החברות המנהלות להניח הנחות שעל בסיסן יחושבו מאזן אקטוארי ומקדמים של הקרנות. טיוטת ההוראות נועדה לעדכן את הוראות פרק 1 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד לעניין מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות, והן מפרטות הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח וחברות המנהלות חישובים אלו. הפירוט המלא באשר לאופן בו חושבו הנחות ברירת המחדל המעודכנות, מפורט ב"נייר עמדה - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" אשר פורסם בד בבד עם טיוטת ההוראות. עיקרי השינויים העולים מטיטת ההוראות הינם במקדמי ההמרה ועדכון מודל שיפורי התמותה. השפעת יישום טיוטת ההוראות ככל שתאושר, הינה השפעה חד פעמית בדרך של הגדלת ההתחייבויות בסכום שנאמד בכ-214 מיליוני המהווה כ-1.2% מסך ההתחייבויות הצבורות והעתידיות של הקרן.

באור 5 - גרעון אקטוארי
א. להלן התנועה בגרעון אקטוארי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
	(965,805)	(856,651)	(965,805)	(613,708)
	(28,582)	55,391	(28,582)	(90,811)
	566,289	(59,629)	192,423	(2,013,659)
	1,147	(34,305)	2,376	(8,651)
	(186,757)	115,928	20,322	1,008,983
	(613,708)	(779,266)	(779,266)	(1,717,846)

גרעון אקטוארי לתחילת התקופה
חלוקת עודף אקטוארי לתחילת השנה בגין
זכויות צבורות (*
השפעת השינויים שחלו בהנחות ששימשו
ההתחייבויות לתאריך הדיווח (ראה 1 להלן)
גרעון בגין דמי גמולים עתידיים
השפעות שוטפות, נטו (ראה 2 להלן)
גרעון אקטוארי לסוף התקופה

(* חלוקת העודף מותנית באישור הממונה על רשות שוק ההון.)

1. פירוט השינויים שחלו בהנחות ששימשו לחישוב ההתחייבויות הפנסיוניות לתאריך המאזן לעומת ההנחות ששימשו לחישוב תקופה קודמת:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
	566,289	(59,629)	194,423	(2,013,659)

שינוי בעקום הריבית

2. פירוט השפעות שוטפות, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
	2018	2019	2018	2019
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
	(22,834)	(8,809)	(11,152)	2,980
	(69,385)	131,966	34,930	1,013,564
	(66,283)	-	-	949
	(28,255)	(7,229)	(3,456)	(8,510)
	(186,757)	115,928	20,322	1,008,983

מקרי מוות בפועל גבוה (נמוך) מהצפוי
תשואה בפועל גבוהה (נמוכה) מהתשואה
החזויה
עדכון חישוב דמי הפחתה בגין כרית
הביטחון
אחרות
סך הכל השפעות שוטפות

באור 5 - גרעון אקטוארי (המשך)

ב. כרית ביטחון

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות ובהתאם להמלצות ועדת "ברנע" מחודש אוגוסט 2011 לפיהן כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גרעון הקרנות הוותיקות שבהסדר, הנובע מירידה בעקום הריבית על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתה, הוענקה כרית הביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר בלבד. בעקבות עתירה לבג"ץ שהוגשה באפריל 2011 על ידי הקרן ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח', בטענה לאפליית הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ("הקרנות הוותיקות"), התנהל משא ומתן בין החברות המנהלות של הקרנות הוותיקות לבין הממונה. ביולי 2012 הודיע משרד האוצר כי בכוונתו להוביל שינוי חקיקה במסגרתו תינתן כרית בטחון לקרנות הוותיקות, בסכום כולל של 2.5 מיליארד ש"ח בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו, וביניהם תיקון תקנוני הקרנות באופן בו תבוצע הפחתת זכויות. הממונה על רשות שוק ההון והממונה על אגף התקציבים באוצר לאחר מו"מ ממושך, אישרו את המתאר להחלת כרית הביטחון במכתב מיום 2 ביולי 2012. בהתאם כתנאי להכללתה במסגרת כרית הביטחון לקרנות הוותיקות, תוקן בשנת 2012 תקנון הקרן. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2013 והחברה פעלה וממשיכה לפעול בהתאם למתווה שאושר במכתבם של ראש אגף התקציבים באוצר וראש רשות שוק ההון מיום 2 ביולי, 2012.

בחודש ינואר 2017 עבר בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, ס"ח 342, (להלן: "חוק הכרית") במסגרתו עוגנה בחקיקה ראשית כרית הביטחון האמורה לעיל.

ג. גרעון אקטוארי במהלך תקופת הדוח

נכון ליום 30 בספטמבר, 2019 לקרן גרעון אקטוארי, נטו בגין זכויות צבורות לכלל עמיתי הקרן בגובה של כ- 1.2 מיליארד ש"ח (לעומת גרעון בסך של כ-390 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2018).

שיעור הגרעון של העמיתים הוותיקים, עמיתי הביניים וחלק מקבוצות העמיתים עולה על 5% מסך ההתחייבות הצבורה של הקבוצות כאמור. הגרעון האמור, נובע בעיקרו כתוצאה מירידת עקום הריבית אשר על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתה. על פי כללי הקרן, על הקרן לבצע – בכפוף לאמור בפסקה הבאה - בסוף שנת 2019 איזון אקטוארי לאותם עמיתים או קבוצות אשר בהם עולה שיעור הגרעון על 5% מסך ההתחייבות הצבורה המיוחסת לכל אחת מהם ו/או במקרה בו שיעור הגרעון בשלוש השנים האחרונות ברציפות עלה על 3%.

בהתאם להערכת אקטואר הקרן, השווי ההוגן של כרית הביטחון מחושב עפ"י שווייה העתידי במועד אזילת ההון מהוון ברוקטור הריבית ליום 30 בספטמבר, 2019 הינו כ-1.9 מיליארד ש"ח.

בהמשך לאמור לעיל ובהמשך לאמור בסעיף ב' לעיל בקשר עם הסדר כרית הביטחון, יצוין כי לאור הסדר כרית הביטחון וכניסתו לתוקף של חוק הכרית, ייתכן ולא יהיה צורך בביצוע האיזון האקטוארי האמור לעיל או שהיקף האיזון האקטוארי יפחת וזאת מהטעם שכרית הביטחון מיועדת לכיסוי גירעון שמקורו בירידת עקום הריבית.

הקרן, בשיתוף עם אקטואר הקרן ויועצים חיצוניים, בוחנת את האופן בו עליה לרשום בספריה את כרית הביטחון, דבר שעשוי להשליך על היקפי כיסוי הגרעון לעמיתים ולקבוצות עמיתים בקרן. במסגרת בחינה זו מתברר כי קיימות סוגיות מהותיות שנוגעות לאופן הרישום ואשר החוק בנוסחו הנוכחי מותיר עמומות באופן שאינו מאפשר בשלב זה ועד לבירור הדברים, רישום מדויק של כרית הביטחון בדוחות הכספיים של הקרן. לאור אי וודאות זו, לא נרשמה כרית הביטחון בדוחות הכספיים ביניים של הקרן ליום 30 בספטמבר, 2019.

בתקופה שלאחר מועד הדיווח ועד סמוך למועד פרסומו חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון, דבר הצפוי להביא להגדלה נוספת של התחייבויות הקרן לעמיתה. גירעון זה עתיד להיות מכוסה, בכולו או חלקו, באמצעות שימוש בכרית הביטחון.

באור 6 - דמי ניהול לחברה המנהלת

- א. הקרן מנוהלת על ידי החברה המנהלת אשר על-פי ההסכם היא המנהלת הבלעדית של עסקי הקרן תמורת דמי ניהול שנתיים בשעורים המפורטים להלן:
1. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן עד ליום 31 בדצמבר, 1994:

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משלושת אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 3% שיעור שלא יעלה על 2% שיעור שלא יעלה על 0.5%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתיה מיתרת הנכסים בקרן
		2. בגין עמיתים שהצטרפו לקרן בתקופה ינואר עד מרס, 1995:

פנסיה זיקנה (יסוד)	פנסיה מקיפה	סכום המורכב משני אלה:
שיעור שלא יעלה על 4% שיעור שלא יעלה על 4%	שיעור שלא יעלה על 6% שיעור שלא יעלה על 2%	מהתשלומים לקרן (דמי גמולים) מהתשלומים של הקרן לעמיתיה

ב. להלן הרכב דמי הניהול:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		הוצאות דמי ניהול לחברה המנהלת: מדמי גמולים מתשלומים מצבירה
	2018	2019	2018	2019	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
7,774	1,025	1,328	4,773	4,922	
7,575	1,867	1,956	5,583	5,873	
27,486	7,352	7,827	20,229	22,916	
42,835	10,244	11,111	30,585	33,711	

באור 7 - התחייבויות תלויות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בנאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה.

א. חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, מטיל על הקרן התחייבות כלפי העובדים אם המעסיק פיגר בתשלומיו, אלא אם כן נקטה הקרן בכל ההליכים הקבועים בחוק.

ב. בהתאם להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים (להלן - חוזר הטיוב), החברה סיימה תהליך של יישום טיוב הפערים בהתאם לסקר הפערים ותוכנית העבודה שאושרה. בנוסף, בהמשך להוראת חוזר הטיוב, החברה ממשיכה לטפל בפערי טיוב נוספים ומבצעת תהליכי טיוב שוטפים וכוללת בדוחותיה הכספיים הפרשות במידת הצורך. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את השלכות הליכי הטיוב האמורים ולא ניתן אף לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהם בקשר עם הפעילויות בתחומים אלו, אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

ג. נכון לתאריך הדיווח הקרן התחייבה להשקיע בקרנות השקעה סך של 322,877 אלפי ש"ח.

ד. בעקבות טענות שונות שהועלו ע"י עמית חבר קבוצה כנגד מעמד מיופי הכוח בקבוצות וזכויות חברי הקבוצה כלפי הקרן, הגישה הקבוצה האמורה תביעה משפטית כנגד אותו עמית, החבר בה. במסגרת הליך משפטי זה, שהקרן צורפה כצד לו, היו סוגיות אלו אמורות לעלות לדיון, ולתוצאותיהן היתה עשויה להיות השלכה על הקרן והחברה המנהלת. לאחר מועד המאזן הגיעו הקבוצה והעמית, בהסכמת הקרן, להסדר פשרה שלא היתה בו כל השלכה על סוגיות אלה. הסדר זה קיבל לאחרונה תוקף של פסק דין.

ה. כנגד החברה הוגשה תביעה, במהלך פעילותה הרגילה, בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב במסגרתה תבע יורש של עמית שנפטר (להלן: 'המנוח') את כספי פיצויי הפיטורים אשר הופקדו על שם המנוח בקרן הפנסיה עתודות (להלן: 'החברה'). התביעה הוגשה כנגד החברה, מעסיקתו של המנוח והקיבוץ עליו נמנה המנוח כחבר. בנוסף, הוגשה באותו עניין תביעה נוספת, בבית משפט השלום בתל אביב של הקיבוץ כנגד היורש, מעסיקתו של המנוח, החברה והראל קופות גמל. תביעת הקיבוץ עסקה בטענת הקיבוץ לפיה הוא זכאי למלוא הכספים שהופקדו על שמו של המנוח. החברה הגישה כתבי הגנה ובתביעת הקיבוץ הוגשה גם הודעת צד ג' כנגד היורש. בין היורש, המעסיקה והקיבוץ התנהל הליך גישור והצדדים הגיעו להסדר, אשר קיבל תוקף של פסק דין ביום 13 במאי, 2019, לפיו הכספים בחברה ישוחררו במלואם ליורש, ומתוך כספים אלו יועבר לקיבוץ סך של 100,000 ש"ח. הסדר זה סיים את מלוא המחלוקות, והתביעות כנגד החברה סולקו על הסף ללא צו להוצאות.

ו. ביום ה-29 ביולי, 2019 התקבלה במשרדי החברה בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית בטענה כי הגם שהשתת הוצאות ישירות על עמיתים אגב ניהול השקעות תואמת את הוראות הדין ומותרת על פיהן, היעדר הוראה מפורשת בתקנון החברה הקובעת כן אינו מאפשר לחברה להשית הוצאות אלו על עמיתי קרן הפנסיה שבניהולה בהיעדר הוראה ספציפית בתקנונה. התובע מבקש לחייב את הקרן להשיב את סכומי ההוצאות הישירות. סכום התביעה הייצוגית, הועמד, על בסיס הערכת התובע, על סך של כ-41 מיליוני ש"ח. בשלב מקדמי זה, לומדת החברה את הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

ז. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון בנושא זכויות עמיתים. ביום ה-7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה.

טיוטת דוח הביקורת עוסקת בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי, נוסחת משיכת כספים מהקרן ועוד.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, החברה הגישה התייחסותה לממצאי טיוטת דוח הביקורת.

כמו כן, ביום ה-7 באוגוסט, 2019 התקבל בחברה מכתב מאת הממונה ובו, בשים לב לטיוטת דוח הביקורת שנשלחה, הוראה מיידיית בדבר שינוי נוסחת התשלום לעמיתים בעת משיכת כספים. על פי דרישת הממונה הגיבה החברה בנפרד בעניין זה כאשר גם לאחר תגובת החברה לא השתנתה עמדת הממונה. החברה פנתה שוב לממונה והציגה בפניו נתונים נוספים התומכים בעמדתה והיא ממתינה לתגובתו.

עד למיצוי הדיון אל מול רשות שוק ההון, הן בעניין מכתב הממונה מיום ה-7 באוגוסט, 2019 והן לעניין טיוטת דו"ח הביקורת, ועד לקבלת הדוח הרשמי, החברה ויועציה המשפטיים אינם יכולים להעריך את השפעה על הדוחות הכספיים.